

בש"פ 5601/15 - מדינת ישראל נגד שמעון גרובר, יעקב חיים יקותיאל

בבית המשפט העליון

בש"פ 5601/15

לפני:

כבוד השופט נ' הנדל

המבקשת:

מדינת ישראל

נ ג ד

המשיבים:

1. שמעון גרובר
2. יעקב חיים יקותיאל

בקשה להארכת מעצר לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996

תאריך הישיבה:

ח' באלול התשע"ה (23.8.2015)

בשם המבקשת:

עו"ד נעימה חנאווי-כראם; עו"ד פנינה לוי

בשם משיב 1:

עו"ד ענבל פלש

בשם משיב 2:

עו"ד רון פרסטר

החלטה

מונחת בפניי בקשה ראשונה להארכת מעצר של המשיבים לפי סעיף 62 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות עמוד 1

אכיפה -מעצרים), התשנ"ו-1996, לתקופה של 150 יום החל מה-25.08.2015, או עד למתן פסק דין בעניינם בבית המשפט המחוזי בתל אביב בת"פ 54160-11-14, לפי המוקדם מביניהם.

1. כתב האישום הוגש כנגד חמישה נאשמים (להלן: הנאשמים) וכן כנגד חברה בע"מ שמואשמת בביצוע עבירות מס. המשותף לנאשמים הוא קשירת קשר לייצור, החזקה וסחר בסם מסוכן מסוג קנבינואידים סינטטיים, הידוע כ"סם פיצוציות". פרשה זו רחבת היקף היא, וכוללת כתב אישום נוסף כנגד שמונה נאשמים אחרים בתפ"ח 48731-11-14. עניינו של כתב האישום השני הוא בייצור, הפקה, אחזקה וסחר. הבקשה דן מתייחסת לנאשמים 1 ו-2, הם המשיבים, בכתב האישום הרלוונטי לענייננו. משיב 1 הינו יליד 1948, ואילו משיב 2 הינו יליד 1993.

כתב האישום מייחס למשיב 1 שלושה אישומים. באישום הראשון מפורטת עבירת קשירת קשר לביצוע פשע, וריבוי העבירות הבאות: ייצור, הכנה, הפקת סמים, סחר בסמים, ניסיון לייצור, הכנה והפקת סמים, והחזקת סמים שלא לצריכה עצמית. עוד הואשם בעבירות של החזקת כלים המשמשים לייצור סם שלא לשימוש עצמי, ייצור וסחר בחומר האסור להפצה והחזקת והספקת חומר מסוכן. על פי העולה מכתב האישום, שכר משיב 1 מחסן אשר שימש להחזקת צמחים מסוג דמיאנה וחוטמיות המשמשים בתהליך ייצור הסמים הסינטטיים (להלן: חומרי הערבוב). משיב 1 רכש, באמצעות החברה הנאשמת, מאות קילוגרמים של חומרי ערבוב, שסיפק לגורמים אחרים לשם ייצור הסמים המסוכנים. על פי עובדות האישום השני יוחסו למשיב 1 עבירות של קשירת קשר לביצוע עוון (הספקת חומר מסוכן), החזקת והספקת חומר מסוכן, ניסיון להחזקת והספקת חומר מסוכן והפרת הוראות פקודת הרוקחים. על פי התיאור העובדתי לאישום זה נטען כי משיב 1 ונאשם 3 קשרו קשר לסחור בתרופות ובחומרים רעילים ומסוכנים. נאשם 3 ניהל בית מסחר לתרופות בגדרו היה מעביר לחזקתו של נאשם 1 את התרופות והחומרים בכדי לסחור בהם. בהמשך לקשר סיפקו משיב 1 ונאשם 3 לאחרים, על פי הזמנה, תרופות וחומרים מסוכנים. חומרים אלו כללו, בין היתר, פראצטמול ולידוקאין, אשר בכוח כל אחד מהם לגרום לתופעות לוואי חמורות. משיב 1 קשר בנוסף גם עם נאשם 5, אשר הזמין עבורו מסין חומר מסוג סיבוטרמין במשקל עשרה קילו. החומר הוברח על ידי הסוואתו במכולות המייבאות, והוא הועבר למשיב 1, ששילם תמורתו לנאשם 5 מאה אלף ₪. החומר המסוכן נמכר תמורת מאה ועשרים אלף ₪. בהמשך הוחזר החומר אל משיב 1 ונאשם 5, כאשר התברר כי מדובר בחומר שאינו זה שהוזמן. על פי הנטען בעובדות האישום השלישי, מואשם משיב 1 בעבירת מרמה, ערמה, או תחבולה בכוונה להתחמק ממס.

2. האישום הראשון בכתב האישום שהוזכר לעיל מתייחס לשני המשיבים, ולנאשם נוסף. משיב 2 נטל חלק בהעברת הסם למחסנים, בייצור הסם ובאריזתו, הובלתו והסחר בו. בין היתר, הוא הוביל עשרות שקים של חומרי ערבוב, סחר בכעשרה קילו סם מסוכן מסוג 5F-amb, הוביל סם בצורתו הגולמית אל המחסן, ייצר את הסם ומסר אותו לאחר לשם סחר.

3. שני המשיבים נעצרו עד לסיום ההליכים, וערר שהגיש כל אחד מהם נדחה על ידי בית משפט זה. בבש"פ 1795/15 הורה השופט א' שוהם כי אין מקום להתערב בהחלטת בית המשפט המחוזי אודות מעצרו של משיב 1 עד לסיום ההליכים. כך גם נקבע בבש"פ 2369/15 על ידי השופט מ' מזוז בעניינו של משיב 2. הודגש כי תסקיר המעצר בעניינו של משיב 2 אינו חיובי. נקבע על ידי שירות המבחן כי קיים סיכון להישנות ביצוע עבירות. בית משפט השאיר פתח מסוים בקובעו כי אם יחול כרסום בראיות, תהיה למשיב 2 אפשרות לערור מחדש בגין מעצרו. גם בעניינו של משיב 1, נמנע שירות המבחן מלהמליץ על שחרורו.

4. עניינה של הבקשה המונחת בפניי הינו הארכת מעצרו של המשיבים לתקופה המקסימלית הקבועה בסעיף 62 לחוק המעצרים - 150 יום. המדינה הדגישה את חומרת הפרשה, וכי קבועים כעת תשעה מועדים לשמיעת הוכחות בתקופה שבין 9.9.2015-2.12.2015. כל ישיבה קבועה משעה 8:30 ועד לשעה 20:00. לגישת המדינה - חלק ניכר מהעיכוב בשמיעת התיק "רובץ לפתחם של באי כוח המשיבים". צוין כי משיב 1 החליף ייצוג פעמיים, דבר שהביא לדחיות חוזרות ונשנות במתן המענה לכתב האישום ובקביעת מועדי ההוכחות. עוד נטען כי ב"כ משיב 2 ביקש דחיות לצורך לימוד חומר החקירה. המדינה ציינה כי לדיונים השונים שנקבעו הוזמנו עדים רבים, לעיתים עד חמישים ביום. חומרת הפרשה והיקפה מצדיקים - לפי גישת המדינה - הארכה לתקופה של 150 יום.

הסניגורית - עו"ד פלש - המייצגת את משיב 1, שמה דגש על התמשכות ההליכים. תחילה נקבע התיק בפני שופט שחלתה. לאחר מכן הועבר התיק לשופט ע' מודריק, אשר דן במעצרו של המשיבים. בפועל, היה ברור מראש כי השופט מודריק אינו יכול לשמוע ראיות בתיק זה, אך בהיעדר קביעת שופט לשלב ההוכחות קידם השופט מודריק את ההליכים המקדמיים של התיק. השופט רוזן, שאליו נותב התיק לשמיעה, הינו אפוא השופט השלישי בבית המשפט המחוזי אליו הועבר התיק. לבסוף מלינה הסניגורית על כך ששלב שמיעת הראיות טרם החל.

הסניגור - עו"ד פרסטר - המייצג את משיב 2, הצטרף לנימוקים אלו, והוסיף כי טענת ההגנה של מרשו היא חוסר מודעות. דהיינו - היסוד הנפשי בעבירה. בעניין זה, מדגיש הסניגור כי יעבור זמן רב ביותר עד שמרשו יקבל את ההזדמנות להעיד. עוד הוסיף כי מרשו שיתף פעולה עם חוקריו ונעדר הרשעות קודמות. אחרון נטען כי הערכת התביעה בדבר קצב המשפט בישיבות שנקבעו אינו מציאותי, שכן עדים שונים יחשפו לחקירה נגדית, שאינה בהכרח קצרה. לנוכח מספרם הרב של עדים, ברור כבר עתה, לטענת הסניגור, כי התיק צפוי להישמע על פני תקופה ממושכת.

5. החלטה זו ניתנת במסגרת סעיף 62א לחוק המעצרים. שניים הם השיקולים במסגרת בקשה זו: מסוכנות המשיב וקצב המשפט. המדינה, שלא כדרכה, מבקשת להאריך את המעצר לתקופה המקסימלית של 150 יום. כך בשל היקף החומר ומספרם הרב של העדים שאמורים להעיד במשפט. אכן, אין מנוס מהמסקנה כי שני המשיבים, על פי הראיות לכאורה, מסוכנים מאוד. אין בפנינו תיק רגיל של סחר בסם מסוכן בכמות גדולה. מדובר בתעשיית סמים מאורגנת ומשומנת היטב. תעשייה זו מתפרשת על פני השלבים השונים של עבירות הסמים, מייצור ועד סחר. על הדרך שימוש בחומרים שונים שמעורבים עם הסם, העלולים לגרום לתופעות לוואי קשות.

באשר למשיב 1 - לא בכדי קבע בית המשפט המחוזי, מפי השופט מודריק בהחלטה על מעצרו, כי הוא "שימש כגורם מפתח". למשיב 1 הרשעה אחת, אך צודקת הסניגורית כי לא זה העיקר בעניינו. שירות המבחן העריך כי "קיים סיכון להישנות התנהגות בעייתית ופורצת גבול". אכן, עסקינן בראיות לכאורה. משיב 1 נהנה מחזקת החפות. ברם, בחינת עניינו מובילה למסקנה כי על פניו המסוכנות רבה היא.

באשר למשיב 2, חרף עברו הנקי, אף כאן מעורבותו לכאורה מצביעה על מסוכנות ברורה ומטרידה. חלקו בתהליך הייצור, האחסנה והפצת הסמים מלמד על מעורבותו במנעד רחב של עבירות סמים וקשירת קשרים שונים לגביהן. זאת כאשר הנזק לציבור בעקבותיהן עלול להיות הרה אסון. אינני מתעלם מכך כי משיב 2 כופר באשמתו על יסוד היעדר מודעות. ברם, מול זה יש לקחת בחשבון את מסקנת בית משפט קמא, ובית משפט זה מפי השופט מזוז, בדבר התשתית הנסיבתית שמבססת את אותה מחשבה פלילית הנדרשת להרשעתו. תשתית זו בנויה על רבדים שונים (ראו למשל פסקה 16 בהחלטת המעצר של השופט מזוז).

כדי להמחיש את חומרת המעשים המיוחסים למשיבים 1-2, נציין את האמור בכתב האישום, שנתמך בראיות לכאורה, כי "במסגרת הפשיטה [...] נתפסו 225 שקים המכילים חומר תרופתי מסוג פראצטמול במשקל כולל של 1.822 טון, אשר הוחזק על ידי [משיבים 1-2 ונאשם 3], ללא היתר כדון".

ומכאן לקצב המשפט. שיקול זה מעורר קושי. חלפו תשעה חודשים, ומשפטם של המשיבים טרם החל. קשה להבין מדוע חלפו כנראה מעל ארבעה חודשים עד שמונה שופט מחליף לשופט מודריק, כאשר היה ברור לכל כי הוא אינו יכול לשמוע את התיק. כך משום שהוא ששמע את בקשת המדינה להורות על מעצר המשיבים. ניתן אולי להבין זאת בצורך למצוא שופט שיומנו יהיה פנוי לשמיעת תיק רחב היקף, כמדובר בעניינו. אף מוכן אני להעניק משקל מסוים – אך לא מעבר לכך – לתרומת הסניגוריה לקצב שמיעת התיק. ואולם, נראה כי מרכז הכובד של התמשכות ההליכים אינו נובע ברובו מהתנהלות הסניגורים. נכונותו של השופט רוזן לקבוע דיונים למשך כמעט שנים עשרה שעות בכל אחד מימי דיוני ההוכחות הינה מבורכת וראויה לשבח. אך בכל מקרה, לעת הזאת, שיקול קצב המשפט אינו פועל באופן נקי לטובת המדינה.

ועדיין לא ניתן להתעלם מעוצמת המסוכנות של שני המשיבים, וכן שבשלב זה נקבעו תשעה ימי הוכחות, חרף הפגרה ותקופת החגים, על השעות הארוכות שנקבעו לכל יום שכזה. נראה כי באיזון הכולל, ולעת הזאת, יש מקום להיעתר לבקשת המדינה, אך לא לתקופה המבוקשת. אין בכך להביע עמדה לכאן או לכאן, היה ותוגש – וכנראה תוגש – בקשת הארכה שניה.

6. סוף דבר – מכוח סעיף 62 לחוק המעצרים, הנני מורה על הארכת מעצרו של שני המשיבים, לתקופה של מאה יום, או עד לסיום משפטם של המשיבים בבית המשפט המחוזי בתל אביב 14-11-54160, לפי המוקדם מביניהם.

ניתנה היום, ט' אלול תשע"ה (24.08.2015)

ש ו פ ט